

CONSTRUÏM LA NOSTRA IDENTITAT

SANTA EULÀRIA FARALLÓ DE LA MAR

2n E.S.O

NOM:

LLINATGES:

ESCOLA:

EL LITORAL DE SANTA EULÀRIA DEL RIU

El litoral del municipi de Santa Eulària des Riu s'estén des de la punta des Andreus, a Talamanca, fins al puig de la Mar, molt a prop de la Cala de Sant Vicent. En aquest quadern treballarem una part d'aquest extens litoral, des del port de Santa Eulària des Riu fins a l'illa de Tagomago.

Activitat 1

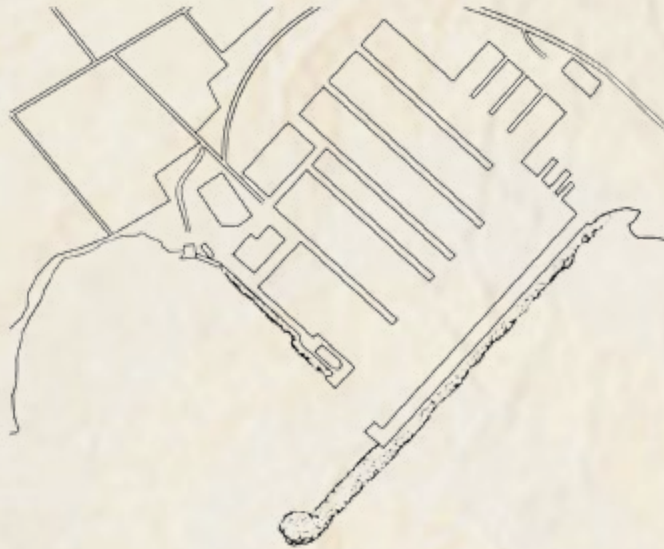
Localitza al mapa el port de Santa Eulària del Riu i ressalta el tram de costa que visitareu en aquesta excursió.

EL PORT

El port de Santa Eulària està emplaçat en una cala. Avui en dia és un port esportiu, però disposa d'un moll de gestió municipal destinat a les barques de pesca tradicional.

Activitat 2:

Situa en aquest plànol del port el moll de pescadors, així com el punt des d'on heu sortit amb el vaixell.

LA MILLA NÀUTICA I EL NUS

Les unitats de mesura més habituals al mar són la milla nàutica, i el nus. Una milla nàutica equival a 1.852 metres. Has sentit a parlar dels paral·lels i els meridians? La distància entre dos paral·lels separats per 1 grau és exactament de 60 milles. El nus en canvi, és una mesura de velocitat utilitzada en navegació marítima i aeronàutica. 1 nus equival a recórrer 1 milla nàutica en 1 hora.

Activitat 3:

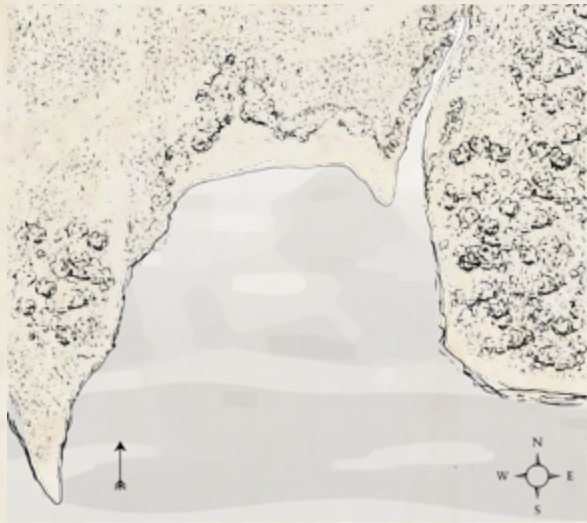
L'illa de Tagomago es troba a una distància de 6 minuts respecte al port de Santa Eulària. Si 1 grau té 60 minuts, a quantes milles es troba Tagomago? I això quants quilòmetres són?

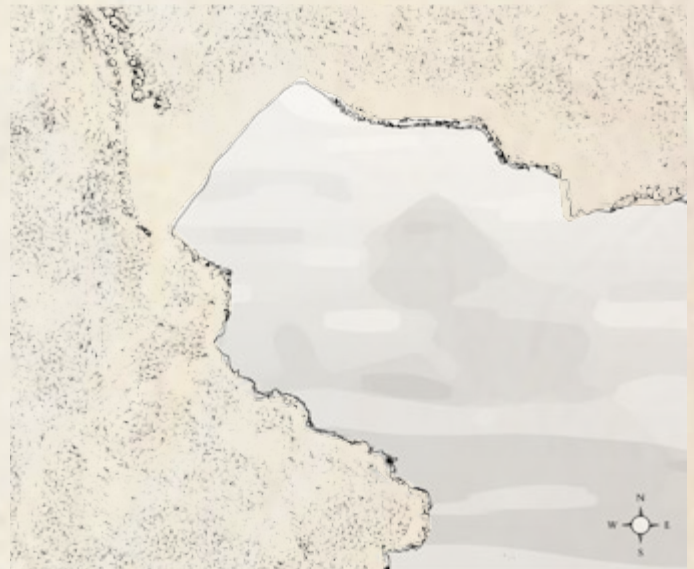
OBSERVAM LA COSTA

Una cala és una badia petita generalment envoltada per una paret de roca. Es forma en costes anomenades "concordants", en les que franges de roca de diferent duresa es disposen de forma paral·lela a la línia de mar. L'acció erosiva provocada pel curs d'un torrent i per l'embat del mar, arrossega els materials més tous, de forma que el mar entra terra endins fins que troba una roca més dura.

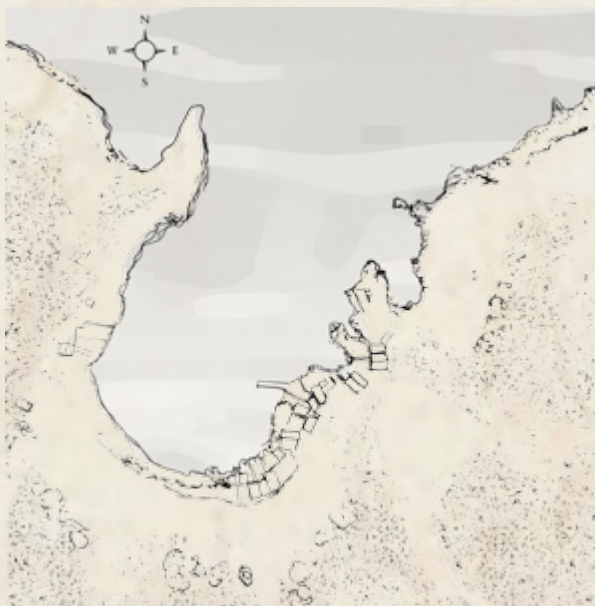
Cala:

Torrent:

Cala:

Torrent:

Cala:

Torrent:

Activitat 4:

Reconeixes aquestes cales? Durant la travessia, podràs veure-les. Observa la costa i identifica-les.

Localitza el torrent d'aquestes tres cales esbrina'n el nom.

OBSERVAM LA COSTA

Els petits illots del litoral de Santa Eulària juguen un paper molt important per a la flora i la fauna marina. Diverses espècies d'aus com l'omnipresent gavina, nidifiquen en aquests illots i a més, podem trobar-hi algunes espècies endèmiques. Per exemple, cada illot té la seva varietat única de sargantana.

Illa Rodona:

Illa de Santa Eulària:

Activitat 5:

Si has estat atent al guia, hauries de poder escriure el nom de cada illot i pintar cada sargantana del seu color.

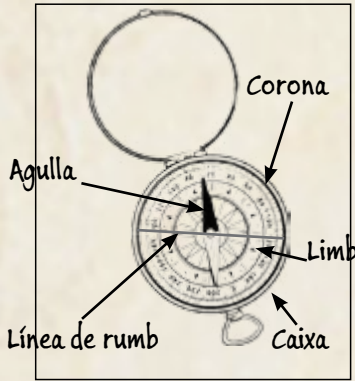
Quina au nia en aquests illots?

APRENDRE A ORIENTAR-SE AL MAR

El compàs (o brúixola) és probablement l'instrument més útil a la mar. Durant l'excursió aprendràs a utilitzar-lo per marcar la teva posició en una carta nàutica, fixar un rumb i calcular la teva velocitat.

CALCULAR EL RUMB INVERS

Si navegam en una direcció, per exemple 50° respecte al nord; per tornar haurèm de girar la corona del compàs per fer coincidir la línia de rumb amb el grau oposat al que se'guiem; en aquest cas, 230° .

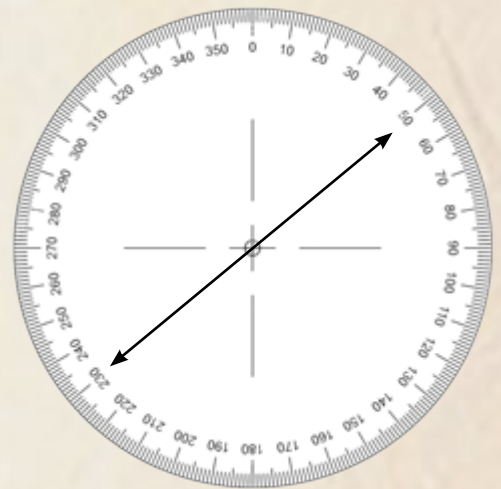
Activitat 6:

Determina el rumb invers de:

45° : 86° :

310° : 270° :

2° : 197° :

L'ESCALA DE BEAUFORT

Activitat 7:

L'escala de Beaufort permet mesurar la intensitat del vent d'una forma molt intuïtiva i visual. Utilitza-la per determinar quin vent us heu trobat a la mar.

Força 0: Res es mou, tot està en calma.

Força 1 i 2: Es formen petites onades sense escuma.

Força 3 i 4: Les crestes de les onades tenen escuma.

Força 5 i 6: Onades més allargades amb molta escuma.

Força 7 i 8: Es formen grans onades que rompen amb violència contra la costa.

Força 9 i 10: Mar grossa amb molta escuma. Impossibile caminar contra el vent.

Força 11 i 12: Mar blanca, poca visibilitat, destrucció per tot arreu.

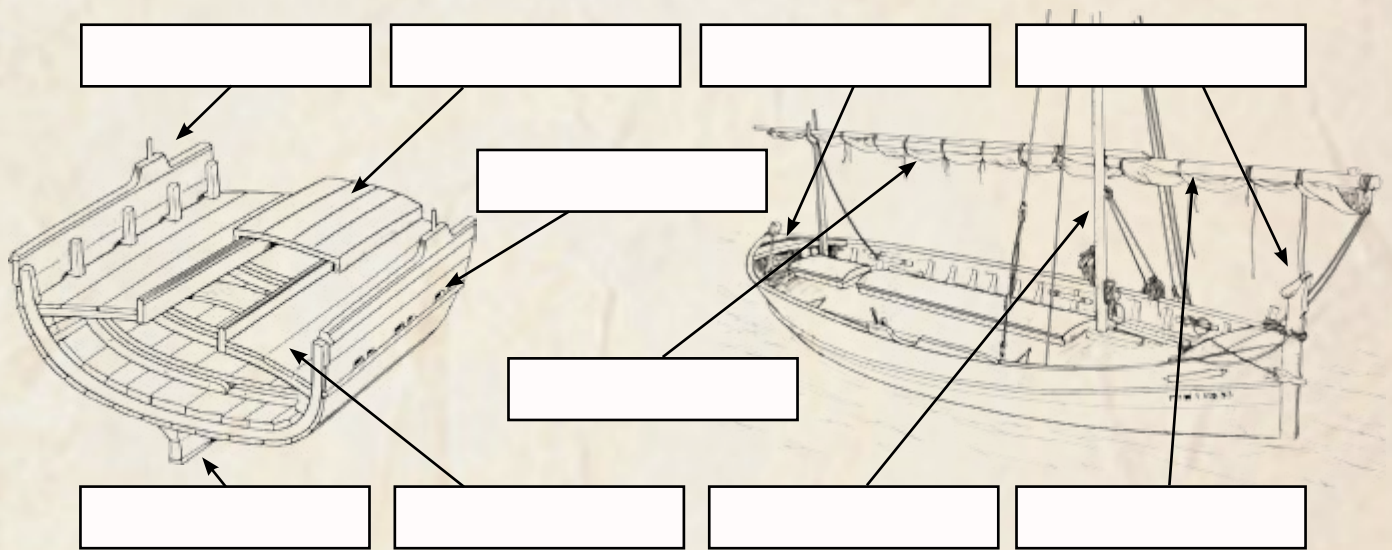

EL LLAÜT I LA PESCA

A la majoria de cales de les Pitiüses trobam les tradicionals casetes de pescador. El vaixell de pesca que hauriem de trobar al seu interior és el llaüt, una embarcació típicament mediterrània. Tot i que avui dia s'impulsen a motor, els més antics portaven vela llatina.

Activitat 8:

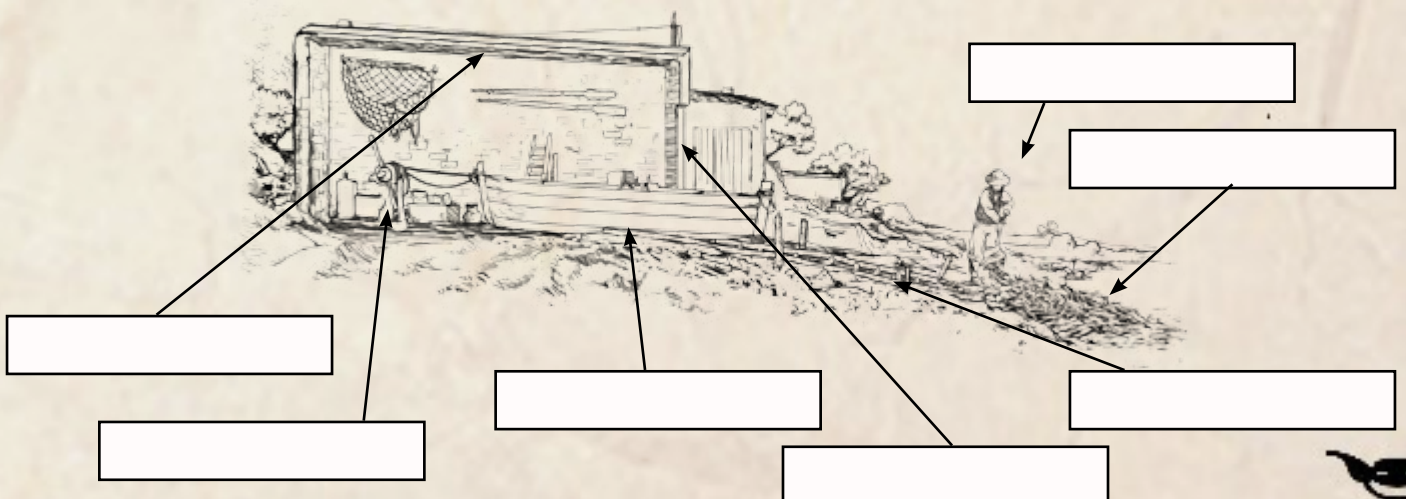
Escriu al requadre corresponent els noms de les diferents parts del vaixell.

QUARTERS - ARBRE - QUILLA - ANTENA - COBERTA - EMBORNALS - VELA - ESCALAMERA - CAPIRÓ - PARAMOLA DE POPA

Activitat 9:

Anomena les parts d'una caseta de pescador.

ELS TEMIBLES CORSARIS

Des de l'antiquitat i fins al segle XIX les Pitiüses foren a la vegada bressol i objectiu de corsaris. El corsarisme era un acte de guerra, però també una activitat econòmica. El vaixell més característic dels corsaris de la Mediterrània era el xabec, una embarcació de vela llatina considerablement més gran que un llaiüt. Els corsaris atacaven terres enemigues i s'emportaven tot el que tingués valor al mercat, especialment persones. Els presoners eren venuts com a captius o bé se'n demanava un rescat.

Les poblacions costaneres i els llocs amb una important activitat econòmica, com les salines d'Eivissa o el riu de Santa Eulària, eren molt vulnerables als atacs. És per això que es construïren defenses en aquests punts. Al litoral de Santa Eulària podem trobar dos torres de defensa: una a l'església de santa Eulària, que defensava la desembocadura del riu, i l'altra a la Punta d'en Valls, que protegia l'entrada al Canal d'en Martí.

Activitat 10:

La torre d'en Valls era de les poques que contava amb dotació d'artilleria. Un canó de 24 lliures, el més comú al segle XVIII, té un abast efectiu de 1.000 metres i màxim de 3.300 metres.

Dibuixa al mapa un cercle des de la punta d'en Valls indicant la zona de perill per a un vaixell corsari que s'aproximés a la torre.

DESEMBARCAM A TAGOMAGO

L'illa de Tagomago està situada a una milla nàutica de distància respecte a la punta d'en Valls. Té 1.750 metres de longitud. Fins a 1963 l'illa va estar habitada pel farer i per una família pagesa que vivia a la casa de can Domingo.

Activitat 11:

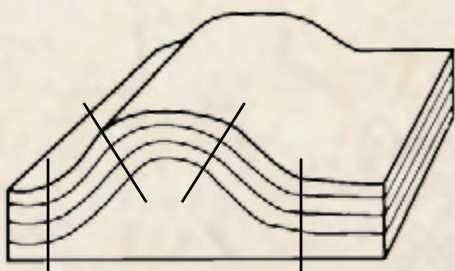
Assenyala en el dibuix el punt on heu desembarcat i el camí que va fins al far.

LES ROQUES MÉS ANTIGUES DE LES PITIÜSES

A Tagomago es troben les formacions rocoses més antigues de les Pitiüses. El Cap Alt està format per calcàries i dolomies del Triàsic (250 milions d'anys). Les plaques tectòniques en moure's, fan que l'escorça terrestre es plegui formant puigs i muntanyes. Aquest plegament s'anomena sinclinal.

Activitat 12:

Observa els penyassegats des Cap Alt i indica quina orientació té el penyassegat. Coloreja el tram de l'esquema que creus que correspon al penyassegat

- Orientació Est - Oest.
- Orientació Nord - Sud.
- Orientació Nord-est - Sud-oest.
- Orientació Nord-oest - Sud-est.

FLORA I FAUNA DE TAGOMAGO

Tagomago compta amb unes 250 espècies vegetals. Algunes són endèmiques, com la saladina o *Limonium Ebusitanum*, una planta adaptada al vent i l'aigua salada. També té la seva pròpia varietat de sargantana, la *Podarcis Pityusensis Tagomanensis*.

Activitat 13:

Estigues atent a la flora i la fauna de l'illa. Dibuixa amb el màxim de detall possible l'ésser viu que t'hagi agradat més.

A Tagomago nia el *Puffinus Mauretanicus* o Viroi. Una au marina endèmica de les Balears que únicament es reproduïx als nostres illots, i que actualment es troba en perill d'extinció.

Activitat 14:

Quines de les següents espècies podem trobar a Tagomago?

☐ Saladina	☐ Àguila Real	☐ Fomoll Mari	☐ Baladre
☐ Falcó Mari	☐ Savina	☐ Pi ver	☐ Geneta
☐ Viroi	☐ Rata	☐ Gavina	☐ Corb Mari

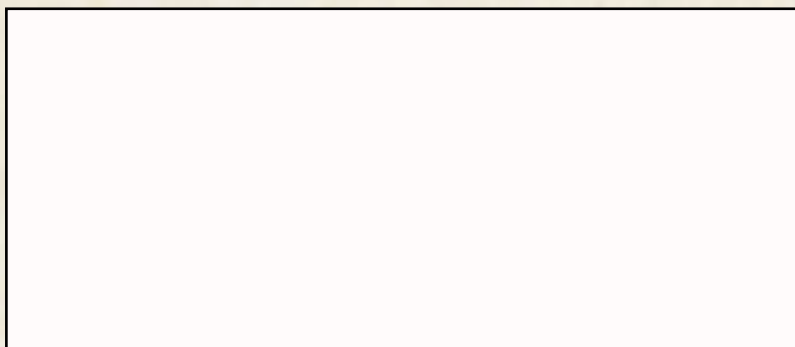

EL FAR DE TAGOMAGO

El far de Tagomago es va construir entre els anys 1910 i 1913 per compensar la mala ubicació del far de Punta Grossa. La seva funció és evitar que els grans vaixells s'acostin massa a la costa quan no hi ha visibilitat. Avui en dia el far és automàtic i els farers venen regularment a fer tasques de manteniment.

Activitat 15:

Sabies que amb l'ajuda d'un quadrant i una cinta mètrica es pot mesurar l'alçada del far de Tagomago des de baix? Fes-ho!

LA HISTÒRIA DEL VAPOR MALLORCA

El 17 de gener de 1913 un vapor de 68,27 metres d'eslora que feia el trajecte Palma de Mallorca - Alacant, va passar a prop de la costa eivissenca. Ja era fosc i hi havia temporal de pluja i vent. El far de Tagomago encara estava en construcció i la senyal marítima més propera era el far de la punta Grossa. A causa de la manca de visibilitat i de la falta de senyals marítimes, el vaixell es va aproximar massa a la costa i va embarrancar contra la llosa pròxima a l'illa de Santa Eulària. Pescadors des Camar, Cala Pada i es Racó d'en Pouet sortiren amb les seves barques per a rescatar als 73 passatgers i 42 tripulants de l'embarcació. Malgrat el temporal, aconseguiren salvar-los a tots.

AVALUACIÓ

Activitat 1:

En aquesta sopa de lletres hi ha el nom de 9 cales que has pogut veure en aquesta travessia, troba-les!

P	Z	C	Q	W	E	T	I	U	Y	O	P	A	U
L	X	A	V	S	E	S	T	A	N	Y	O	L	P
N	B	N	M	A	D	F	E	Z	L	I	U	A	O
O	O	A	S	D	P	T	E	R	H	Z	D	L	M
V	Z	L	C	B	F	Y	P	A	D	A	E	M	A
S	P	D	K	H	T	U	I	R	S	X	S	Z	S
K	O	E	L	A	L	I	B	V	M	O	L	E	T
P	S	N	R	F	O	L	I	N	S	E	L	T	E
B	Y	M	R	H	G	I	E	A	D	X	E	Z	L
Q	Z	A	R	T	I	O	S	N	Q	V	O	X	L
L	M	R	A	X	N	B	U	R	Y	W	H	A	A
E	I	T	C	M	A	R	T	I	N	A	Q	P	L
B	O	I	X	I	J	Q	D	C	Z	E	J	O	I

Activitat 2:

Digues si aquestes afirmacions són vertaderes o falses:

	Vertader	Fals
A Tagomago heu desembarcat a l'Olla de Tramuntana		
Una milla nàutica te 1.952 metres		
Un sinclinal és un plegament de la roca		
L'embornal serveix per fer sortir l'aigua de la coberta		
Les cales es formen a costes amb roca dura i uniforme		
El vapor Mallorca va embarrancar contra Tagomago		

Activitat 3:

Quins d'aquests illots es troben al litoral de Santa Eulària?

☐ Illa de Santa Eulària	☐ sa Conillera	☐ Illa Rodona	☐ Illa Negra
☐ Es Vedrà	☐ Es Malvins	☐ s'Espartar	☐ se Margalides
☐ Es Caragoler	☐ Tagomago	☐ Es daus	☐ Illa des Canar

